

تجربہ آمریکایی ۶

عواقب تضعیف خانواده

از ۱۹۷۰ تا کنون

سید احمد ساویز

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تجربہ آمریکائی: تضعیف خانوادہ

از ۱۹۷۰ تا کنون

سید احمد ساویز

مقدمه

سیاست‌های جریان ضد خانواده حاکم در آمریکا، شامل ترویج بی بند و باری اخلاقی و فرهنگ زدایی از جامعه برای بی‌قیدسازی روابط پسر و دختر، بی‌اعتبارسازی والدین و اهرم‌های اقتصادی برای کشاندن مادران به جایگاه‌های شغلی، تبعات خود را در این جامعه از نیمه دوم قرن نوزدهم با وضوح نشان داد. بررسی‌های آماری زیر بخشی از این تبعات را نشان می‌دهد. به طور طبیعی انتظار می‌رود ملتهایی که از همین مسیر تبعیت کنند، به عواقب مشابهی دچار شوند.

■ در سال ۱۹۶۰ در آمریکا درصد مردان ازدواج کرده ۸۸٪ و درصد زنان ازدواج کرده ۸۷.۴٪ بوده است. این آمار تا سال ۲۰۲۰ به ترتیب به ۶۱ و ۶۴ درصد نزول کرده است. در واقع در سال ۲۰۲۰ بیش از یک سوم مردان و زنان آمریکا مجرد هستند.^۱

■ میزان وقت‌گذاری والدین برای فرزندان خود در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ به طرز شگفت‌انگیزی کاهش پیدا کرد. کودکان سفیدپوست به طور متوسط هفته‌ای ۱۰ ساعت از وقت‌گذاری والدین خود را از دست

۱. پروژه ازدواج ملی آمریکا، مؤسسه ارزش‌های آمریکا: وضعیت پیوندها در جامعه، سال ۲۰۱۲. به روزرسانی‌های این آمار در مرجع زیر در دسترس است: *National Marriage Project(Website); The state of our unions*

دادند، درحالی که کودکان سیاه‌پوست هفته ای ۱۲ ساعت را از دست دادند.

■ ادوارد وُلف اقتصاددان نشان داده است که در ظرف سی سال، وقت‌گذاری والدین ۱۳ درصد کاهش پیدا کرده است.

■ کارگر معمولی در حال حاضر سالانه ۱۶۳ ساعت بیش از سال ۱۹۶۹، یعنی سالانه یک ماه اضافی، کار می‌کند.

■ ناتوانی روبه‌افزایش والدین برای اختصاص دادن وقت قابل‌توجه به فرزندان خود سبب شده تا میلیون‌ها نوجوان به حال خود رها شوند یا کم‌وبیش به‌صورت

نامطلوبی با دشواری‌های رشد کردن در دهه ۱۹۹۰ دست‌وپنجه نرم کنند.

■ در مطالعه‌ای بر روی ۵۰۰۰ دانش‌آموز کلاس هشتم در منطقه سن‌دیگو و لس‌آنجلس مشخص شد کودکانِ تنهادرخانه دو برابر بیش از کودکانی که پس از مدرسه تحت نظارت پدر یا مادر یا عضو بزرگ‌سال دیگر خانواده قرار داشتند، در معرض نوشیدن مشروبات الکلی یا استفاده از مواد مخدر بودند.

■ بزرگ‌ترین و جامع‌ترین پژوهشی که درباره رفتار نوجوانان با جامعه‌ای شامل ۹۰ هزار نوجوان صورت گرفته نشان داده جوانانی که دارای پیوند نزدیک با والدین خود باشند، احتمال اینکه دست به خودکشی

بزند، دچار خشونت شوند یا مواد مخدر مصرف کنند، بسیار کمتر است. حتی صرف حضور فیزیکی پدر و مادر پس از بازگشت کودک به خانه، بر سر میز شام و هنگام خواب از وقوع رفتارهای مخاطره‌آمیز پیشگیری می‌کند. به‌نقل از اف‌بی‌آی، ساعت اوج جرایم خشونت‌آمیز نوجوانان بین ۳ تا ۸ بعدازظهر است که می‌توان آن را به کاهش شدید شمار والدین حاضر در خانه پس از بازگشت از مدرسه نسبت داد.

■ کارشناسان تخمین می‌زنند که چیزی بین پنج تا هفت میلیون کودک پس از پایان ساعت مدرسه به خانه‌های خالی باز می‌گردند و یک‌سوم تمام دوازده‌ساله‌ها دائم به حال خود رها می‌شوند، درحالی‌که والدینشان سر کار هستند.

- والدین تقریباً دو برابر بیش از مدرسه در تعیین موفقیت دانش‌آموزان چهارده‌ساله مؤثر هستند.

طلاق و غیاب پدر

- از مجموعه «ازدواج اول»هایی که در آمریکا واقع می‌شود، بین چهل تا پنجاه درصد به جدایی ختم می‌شود. آمار انگلستان نیز مشابه است.^۲

- آمار و اطلاعات نشان می‌دهند که پنج سال پس از طلاق بیش از چهل درصد پدران، دیگر فرزندان خود را نمی‌بینند. بسیاری از پدران به سبب شرایطی که تقریباً اجازه نمی‌دهد ارتباطشان را پس از طلاق با فرزندانشان

۲. محمد سمیعی، *خانواده در بحران*، انتشارات اطلاعات، ۱۳۹۴، ص ۳۶؛ به نقل از

منابع تحقیقاتی در سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۳ م.

حفظ کنند، شاکی می‌شوند. هنگامی که وضعیت را به‌دقت بررسی کنید، درمی‌یابید که بسیاری از قوانین موجود احترامی برای رابطه پدر و فرزند قائل نیست.

■ نسبت اقدام به خودکشی در مردان و زنان مطلقه، در مقایسه با مردان و زنان متأهل، دو برابر بیشتر است. در پنجاه سال گذشته میزان خودکشی در میان نوجوانان و جوانان سه برابر شده است. مهم‌ترین عامل آماری توضیح‌دهنده این افزایش، زیاد شدن جوانانی است که طلاق را در خانه پدری‌شان تجربه کرده‌اند. نسبت ابتلا به مشکلات جدی روانی در میان فرزندان طلاق نیز دو برابر بیشتر است.^۳

۳. همان، ص ۴۲-۴۵؛ به‌نقل از منابع تحقیقاتی از ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۱م.

در آمریکای امروز نهاد ازدواج بسیار ضعیف شده است؛ چنان که بیان شد طلاق هم بسیار آسان تر و هم از نظر اجتماعی بسیار پذیرفته شده تر از گذشته است و در حال حاضر به دنیا آوردن کودکی خارج از چهارچوب ازدواج تقریباً هیچ ننگی را به دنبال ندارد. یکی از پیامدهای اجتناب ناپذیر این دو روند، افزایش شدید شمار پدران غایب است. امروزه حدود چهل درصد از کودکان آمریکایی دور از پدران واقعی خود زندگی می کنند.

■ ایالات متحده بالاترین میزان طلاق را در جهان دارد. این کشور همچنین از نظر درصد کودکان نامشروع نیز در رأس کشورهای جهان است. تقریباً دوپنجم کودکان آمریکایی اکنون دور از پدر واقعی خود زندگی می کنند، رقمی که در ۲۵ سال گذشته دو برابر شده است.

- از میان پانزده میلیون کودک بدون پدر حدود ده میلیون فرزندان جدایی و طلاق و باقی آن‌ها دستاورد ولادت‌های خارج از چارچوب ازدواج هستند.
- طلاق با آزادی تمام مرزهای طبقات را درمی‌نوردد و اکنون خسارت‌های ویرانگری را به همه جامعه غرب وارد می‌آورد. در آمریکا در سال ۱۹۵۰ از هر شش ازدواج یک مورد به طلاق می‌انجامید؛ این رقم در سال ۱۹۹۵ به یک مورد از هر دو ازدواج افزایش یافته است.
- در پژوهشی در فاصله سال‌های ۱۹۷۶ تا ۱۹۸۷ زندگی هزار کودک از خانواده‌های طلاق در آمریکا دنبال شد. محققان دریافتند که ۴۲ درصد از این کودکان در طول یک سال گذشته حتی یک بار هم

پدر خود را ندیده‌اند. تنها بیست درصد از این کودکان در طول یک ماه شبی را در منزل پدر خود خوابیدند و از هر شش تن تنها یک نفر می‌توانست یک بار یا بیشتر در هفته پدر خود را ببیند. بخشی از مسئله به این بازمی‌گردد که مردان، ازدواج را به صورت مجموعه‌ای متصل‌به‌هم به شمار می‌آورند. آن‌ها به‌سختی می‌توانند حساب روابط خود با فرزندان‌شان را از حساب روابط خود با همسر سابق جدا کنند. هنگامی که رابطه با همسر پایان می‌یابد، رشته وابستگی پدرانه نیز معمولاً سست می‌شود.

طلاق تنها بخشی از مسئله است و چهره‌دیگر بی‌پدری، رشد سریع موالید خارج از چهارچوب ازدواج و نبود تقریبی مردان در این خانواده‌های جدید با مادران مجرد است.

تولدهای خارج از ازدواج

▪ اگرچه در سی سال گذشته (منتهی به ۱۹۹۷) میزان تولدها در آمریکا کاهش یافته، نسبت دختران نوجوان ازدواج نکرده‌ای که فرزند دارند به شدت افزایش یافته است.

در سال ۱۹۶۰ پانزده درصد دختران نوجوانی که زایمان می‌کردند ازدواج نکرده بودند و در سال ۱۹۹۶ این رقم به ۷۶ درصد رسیده بود. این پدیده به دلیل فقر اجتماعی مادر شدن دختران نوجوان در جامعه سیاهان همچنان متداول تر است و از هر سه مادر سیاه‌پوست یکی از آنها ازدواج نکرده است و یک‌سوم از آنها درحالی که هنوز در سنین نوجوانی هستند دارای دومین فرزند نیز می‌شوند. در میان نوجوانان سیاه‌پوست

ازدواج تقریباً نهادی فراموش شده است. در سرتاسر بخش‌های جامعهٔ سیاهان فرزندان اغلب منحصراً توسط مادران خیلی جوان بزرگ می‌شوند و پدران تقریباً حضور ندارند.

جدیدترین روندها

روندهای یادشده تصویری از وضعیت آسیب‌ها را از ۱۹۹۰ تا همین چند سال گذشته به دست می‌دهند، اما جهان در چند سال اخیر نیز شاهد چرخش‌ها و درگیری‌های جدیدی بوده است. هم جمعیت‌های بیدار و هشیار بشری و هم جریان ضدخانواده، در این سال‌ها فعال بوده‌اند. در این سال‌ها هر انسان فرهیخته‌ای، امید داشت که امروز اخبار بهتری مبنی بر اصلاح جهت‌گیری به سوی طبیعت انسان و بالندگی نهاد خانواده و سلامت فکری و جسمی فرزندان می‌داشت، اما با

کمال تأسف، اخباری که از کشورهای صنعتی غرب می‌رسد برای اغلب متفکران مایهٔ حیرت و در مواردی مضمّن‌کننده است؛ مواردی از جمله: اعلام آزادی قانونی روابط جنسی با حیوانات، طبیعی قلمداد کردن و آزادی روابط همجنس‌گرایانه، قانونی کردن ازدواج همجنس‌ها، قانونی کردن روابط جنسی با کودکان، ایجاد تردید در جنسیت در کودکان و آسان‌نمایی گستردهٔ عمل تغییر جنسیت. در اقدامی وحشت‌برانگیز، کودکان یتیم یا کودکانی که از خانواده‌های به‌اصطلاح بدسرپرست گرفته شده‌اند، در اختیار زوج‌های همجنس‌گرا قرار می‌گیرند. آیندهٔ چنین کودکانی کم‌وبیش تصورپذیر است.

برای بسیاری از متفکران امروز، اصرار جریان ضدخانواده بر جهت‌گیری غیرطبیعی و جدا کردن انسان از طبیعت خویش تا این اندازه کاملاً سؤال‌برانگیز است، اما وقتی سیر طی شده

توسط جریان ضدخانواده از گذشته تا به حال را مورد توجه قرار دهیم، درمی یابیم اقدامات جدیدتر این جریان نیز در امتداد همان سیر قهقرائی قابل بررسی است.

فرهنگ^۴ مدرن با طبیعت انسان منطبق نیست. شومیکر، جامعه روان شناس آمریکایی با تقسیم فرهنگ ها به سالم و ناسالم، فرهنگ سالم را فرهنگی می داند که به همه نیازهای طبیعی انسان پاسخ می دهد. او این نیازها را شامل نیاز به ارتباط اجتماعی و خانوادگی (هویت خانوادگی)، تحریک عقلانی، فراروندگی و هویت می داند. فراروندگی به طور خاص، شامل نیاز انسان به یافتن پاسخ برای سؤال هایی درباره مبدأ و

۴. فرهنگ در این مبحث به معنای مجموعه نگرش ها و روش های ملت درباره زندگی یا به اجمال پاسخ های ملت درباره چرایی و چگونگی زندگی می دانیم که شامل تعریف هدف از زندگی و سبک زندگی است.

مقصد حیات است. انسان موجودی مرگ‌اندیش است که دغدغهٔ پس از مرگ خود را نیز دارد. شومیکر معتقد است فرهنگِ مصنوعیِ مدرنِ فرهنگی ناسالم است؛ زیرا پاسخی برای این پرسش‌ها ندارد و از اساس انسان را به خوش‌باشی در سطح فرامی‌خواند، نه افکار عمیق. شومیکر همچنین مفهوم مسخ را مطرح می‌کند و معتقد است فرهنگی که با طبیعت انسان مغایرت دارد، برای آنکه بقا داشته باشد، یا باید خود را با طبیعت انسان منطبق سازد، یا ناگزیر باید انسان را با خود منطبق و از طبیعت خود خارج سازد. او برای این امر از واژهٔ نانساز^۵ یا مسخ استفاده می‌کند.^۶

5. Dehumanizing.

6. J. f. Schumaker, *The Age of Insanity*, Praeger, 2001, p.6.

به نظر می‌رسد فرهنگ مدرن، راه دوم را ادامه داده است. امروز در جامعه مدرن غرب با افرادی مواجه هستیم که می‌خواهند مانند حیوانات زندگی کنند. در واقع این پدیده‌ها را باید امتداد فرایند طولانی مدت تری درک کرد که پیش‌تر علیه طبیعت انسان و به‌ویژه در جنگ با خانواده آغاز شده بود و امروز مغایرت آن با طبیعت انسان بیشتر از گذشته آشکار شده است.

رأس جریان ضدخانواده، در واقع صاحبان اقتصادهای کلان و بنگاه‌های بزرگ اقتصادی در دنیای امروز هستند که گسترش منافع خود را در تضعیف خانواده، آتمیزه یا فردفرد کردن جامعه انسانی و تسلط بر افراد پراکنده از یکدیگر می‌بینند. آنان نوعی از فرهنگ ساختگی را از طریق رسانه‌های وابسته به خود ترویج می‌کنند که متفکران غربی از آن با عنوان فرهنگ مدرن یاد می‌کنند. فرهنگ مدرن، برخلاف فرهنگ‌های متنوع ملل دنیا،

محصول هیچ ملت یا حکومتی برآمده از آن ملت‌ها نیست، بلکه سبکی از زندگی است که برای به‌کارگیری و انقیاد بشر در راستای حداکثرسازی سود صاحبان اقتصادهای کلان جهانی، مهندسی شده است.

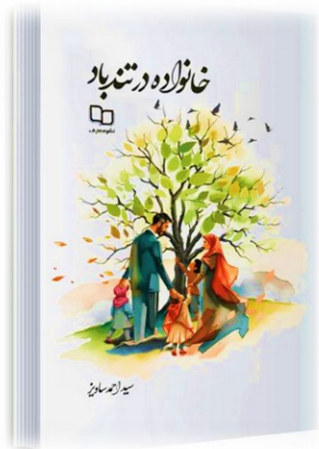
برای همه ما تبعات پیروی از چنین فرهنگی باید واضح باشد، و بدیهی است که انتخاب‌های امروز ما، سونوشت فردای ما را مشخص می‌سازد.

از همین نگارنده:

کتاب خانواده در تندباد

در بهار ۱۴۰۴ از سوی

نشر معارف منتشر شد.

ارزیابی دفتر خانواده و ازدواج، هم اندیشی اساتید دانشگاه‌ها:

- ✓ خانواده در این اثر نه صرفاً در سطح روابط بین فردی، بلکه در بستر تحولات اجتماعی و تمدنی بررسی شده است که رویکردی عمیق و کم‌نظیر در حوزه مطالعات خانواده محسوب می‌شود...
- ✓ اثر به خوبی تاثیر رسانه‌ها، جریان فمینیسم، سرمایه داری مصرف‌گرا و فردگرایی را در آسیب رسانی به نهاد خانواده تحلیل می‌کند
- ✓ به جای کپی برداری از نظریات غربی، راهکارهایی متناسب با فرهنگ دینی و ایرانی ارائه می‌دهد.

✓ از اصطلاحات پیچیده پرهیز نموده و مخاطب عمومی را نیز همراه می سازد.

اطلاعات بیشتر و شیوه تهیه فوری کتاب در وبسایت دفتر انتشار آثار استاد ساويز asaviz.ir ، بخش کتابها، صفحه کتاب خانواده در تندباد در دسترس است. امکانات ویژه ای برای دانشگاهیان در نظر گرفته شده است. همچنین برای سوالات یا تهیه فوری کتاب می توانید با ۰۹۱۲۴۵۹۰۴۱۰ مکالمه یا پیام ارسال فرمایید.

یادداشت

تجربه آمریکایی ۶

عواقب تضعیف خانواده از ۱۹۷۰ تا کنون

این اثر، بخشی است از مجموع آثار در سایت

asaviz.ir